

Заклучителен етап за определяне на участниците в европейския кръг на олимпиадата по статистика 2026 – Категория Б

Отбор “FANTASTIC“

Стефани Попова, Александър Василев, Стефания Тонова

9 клас, ПГИМ - гр. Пазарджик

Ментор: Албена Гъльбинова

Идеен проект за видеоклип на тема:

**“Статистически портрет - Какви
са хората в България?”**

Основна идея:

Целта на видеото е да покаже какви сме ние българите според статистиката. Чрез статистически данни да представим реалното състояние – основните демографски, социални и икономически характеристики на страната и тенденциите в развитието на България.

Нашето послание:

Числата не са просто сухи данни. Те помагат да разберем обществото и да мислим за неговото бъдеще. Статистиката ни помага да видим реалността. А разбирането на реалността е първата стъпка за по-добро бъдеще за България.

Население - Колко сме? (10-25 секунди)

Визия: Карта на България, върху нея се появяват числа /население, средна възраст/.

Надпис: „Населението намалява застрашително“

Диктор: Статистиката не е просто числа – тя показва кои сме ние.

Сюжет на видеото:

Новинарски репортаж за хората в България

Новинарско студио (0-10 секунди)

Визия: Фон като новинарско студио

Надпис: „Специален репортаж“

Диктор: Понякога са нужни само няколко числа, за да разкажеш историята на една страна. Днес ще погледнем към хората на България – но не през истории, а през очите на статистиката.

Възрастова структура – Кои сме? (25-40 секунди)

Визия: Силует на човек, който постепенно „побелява“. До него – сравнение с Франция, Ирландия (по-млад силует).

Надпис: „Нация, която остарява“

Диктор: Делът на възрастните хора расте, а младите намаляват.

Сюжет на видеото:

Семейство и деца – Как живеем? (40-60 секунди)

Визия: Празна детска площадка. Чува се далечен детски смях и изчезва.

Надпис: „Все по-тихи детски площадки“

Диктор: Раждаемостта намалява и семействата имат по-малко деца. Не защото няма мечти, не защото липсва любов, а защото има несигурност.

Образование и реализация - Какво можем? (60-80 секунди)

Визия: Книга – Диплома – стрелка – самолет

Надпис: „Умни, но напускащи“

Диктор: Германия привлича мозъци. България ги създава....и изпраща навън.

Работа и стандарт на живот - Как се справяме? (80-95 секунди)

Визия: Часовник, който се върти бързо. Работещ човек, наведен.

Надпис: „Работим много, печелим малко“

Диктор: В Европа живеят повече. В България – издържат повече!

Финал (105-120 секунди)

Визия: Всички числа се събират и образуват лице. Карта на България – осветена. Стрелка нагоре (символ на надеждата и бъдещето). Появяват се младежи със силни и мотивиращи думи за бъдещето на България.

Надпис: „Време е числата да се превърнат в решения. Ние сме бъдещето и от нас зависи да поемем в правилната посока.“

Диктор: Статистиката показва, че българинът е образован, трудолюбив и издръжлив, но е поставен в условия, които го карат да отлага, да напуска, да оцелява, вместо да планира и да създава. Ако числата са огледало на обществото, то България не е слаба – тя е уморена.

Зад всяко число стои човек. Зад всеки човек – история. А зад всички нас – бъдеще, което трябва да създадем!

Миграция – Накъде отиваме? (95-105 секунди)

Визия: Един човек на кръстопът. Едната посока – самолет. Другата – дом.

Надпис: „Народ в движение“

Диктор: Едни тръгват. Други остават. Всеки плаща цената.

Население и възрастова структура на България

Население по възрасти за
2024 г. в %

Подтрудопособно население – 14%

Надтрудопособно население – 24%

Трудопособно население – 62%

През 2024 - 2025 г. България продължава да бъде сред държавите с най-възрастно население в ЕС. Към 2024 г. медианната възраст в България е била 47,3 години, докато в ЕС е 44,9. През 2025 г. България е сред страните с най-висок дял на хората над 65 години (24,0%), като се нарежда непосредствено след Италия и Португалия. Към края на 2024 г. общият коефициент на възрастова зависимост (съотношението на лицата над 65 г. към трудопособното население) в България е много висок, достигайки 61.3%, при 37% средно за ЕС. Делът на децата е по-малък в сравнение с другите европейски държави.

България е сред най-застаряващите държави в Европа. Средната възраст расте. Опитът се увеличава, но хората намаляват.

Броят на населението спада значително

1985

1995

2005

2015

2024

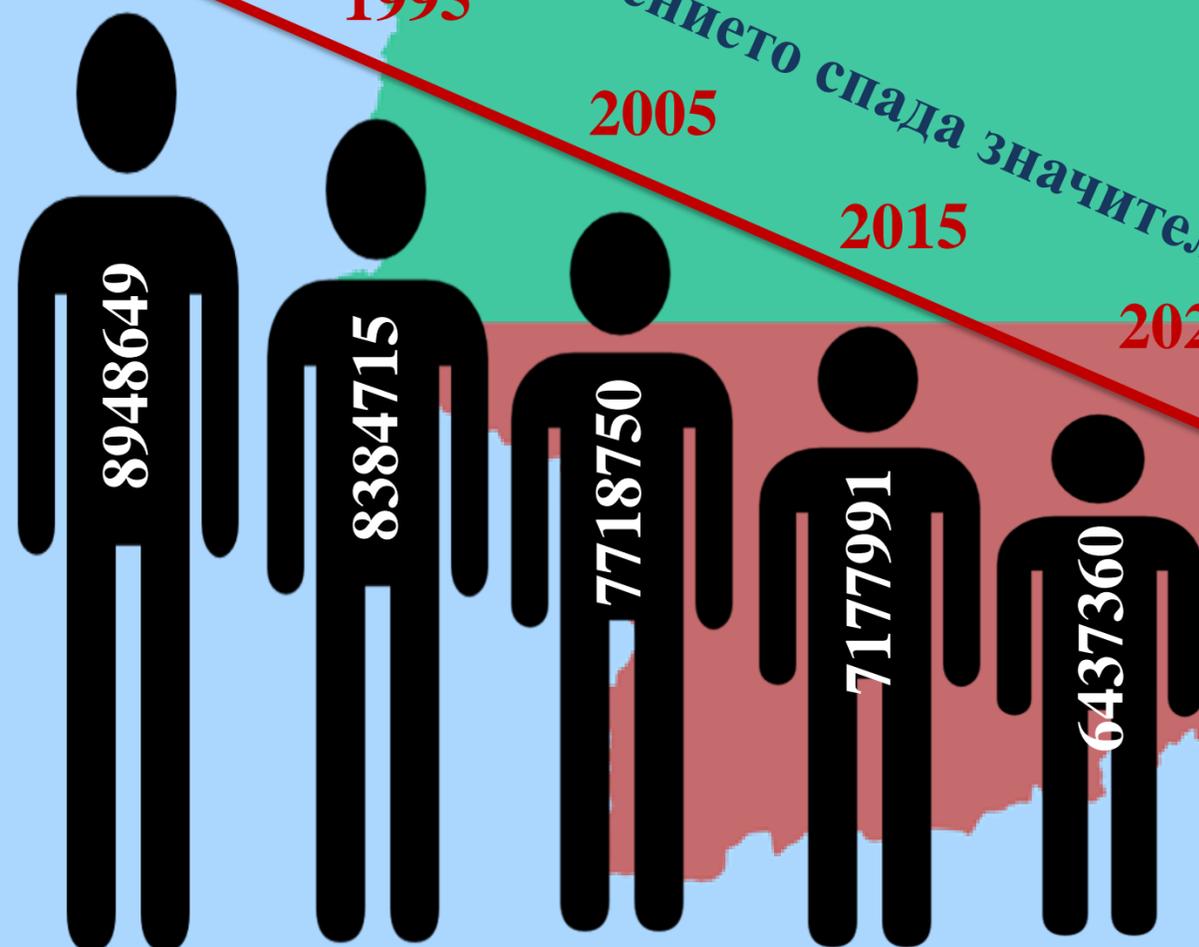
8948649

8384715

7718750

7177991

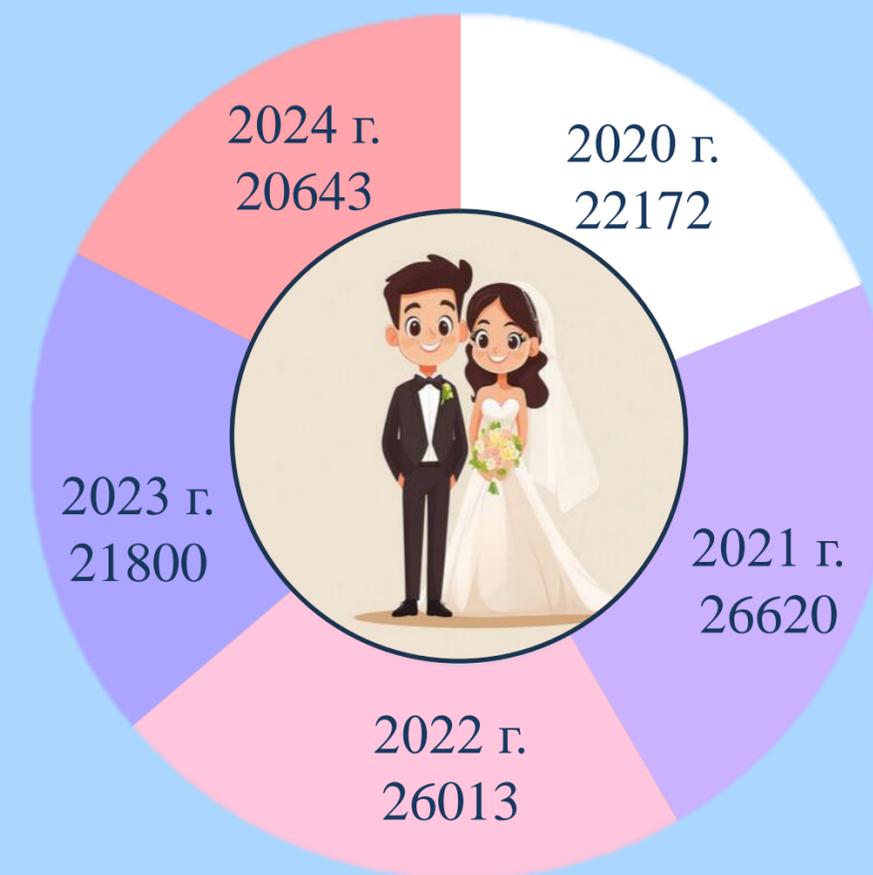
6437360

Семейство и раждаемост

Брой сключени бракове за периода
2020 – 2024 г. в България

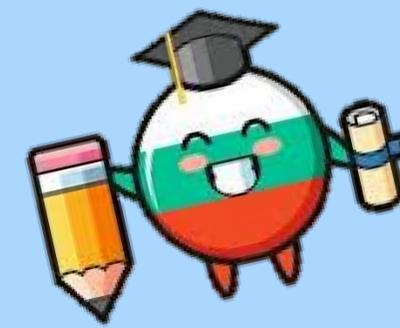
За 2024 г. раждаемостта в България остава ниска, с коефициент от 8,3‰ в градовете и 8,2‰ в селата, като общо са родени над 53 000 деца. Наблюдава се продължаващ спад в броя на ражданията през последното десетилетие, както в България, така и в ЕС. Държави като Франция и скандинавските страни поддържат сравнително висока раждаемост, докато в Италия, Испания, Румъния и България, коефициентът е далеч под равнището на възпроизводство. Основната причина е отлагането на родителството за по-късна възраст и финансови съображения.

Българите сключват все по-рядко брак, като за периода 2021 - 2024 г. браковете са намалели с около 22%. В Европа и България те отбелязват спад, а средната възраст за сключването им се покачва.

Раждаемостта намалява и се сключват все по-малко бракове, не защото няма мечти, не защото липсва любов, а защото има несигурност.

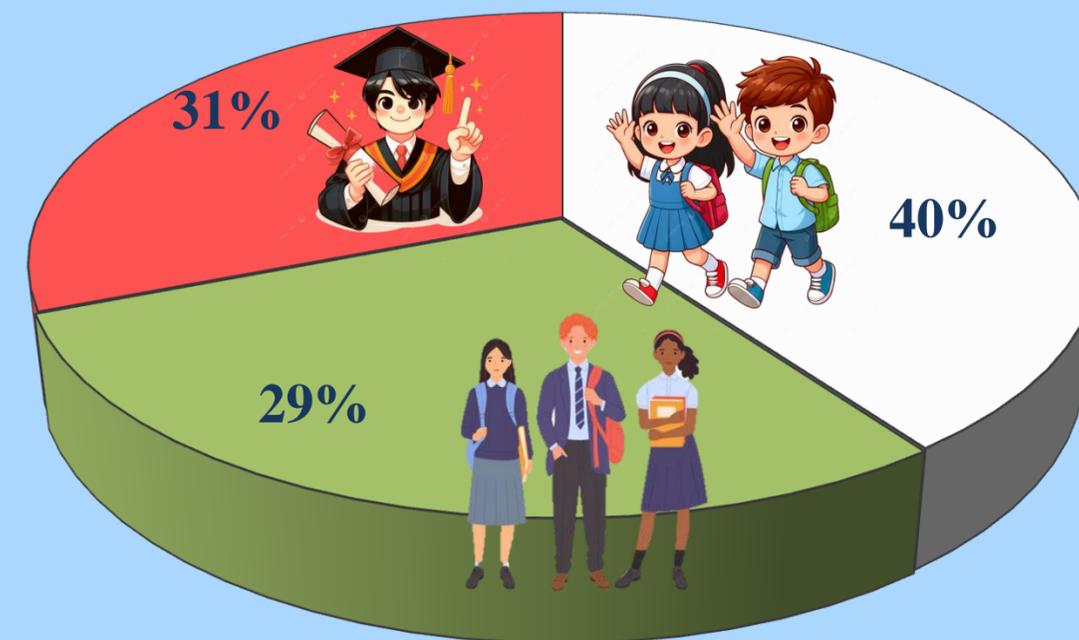
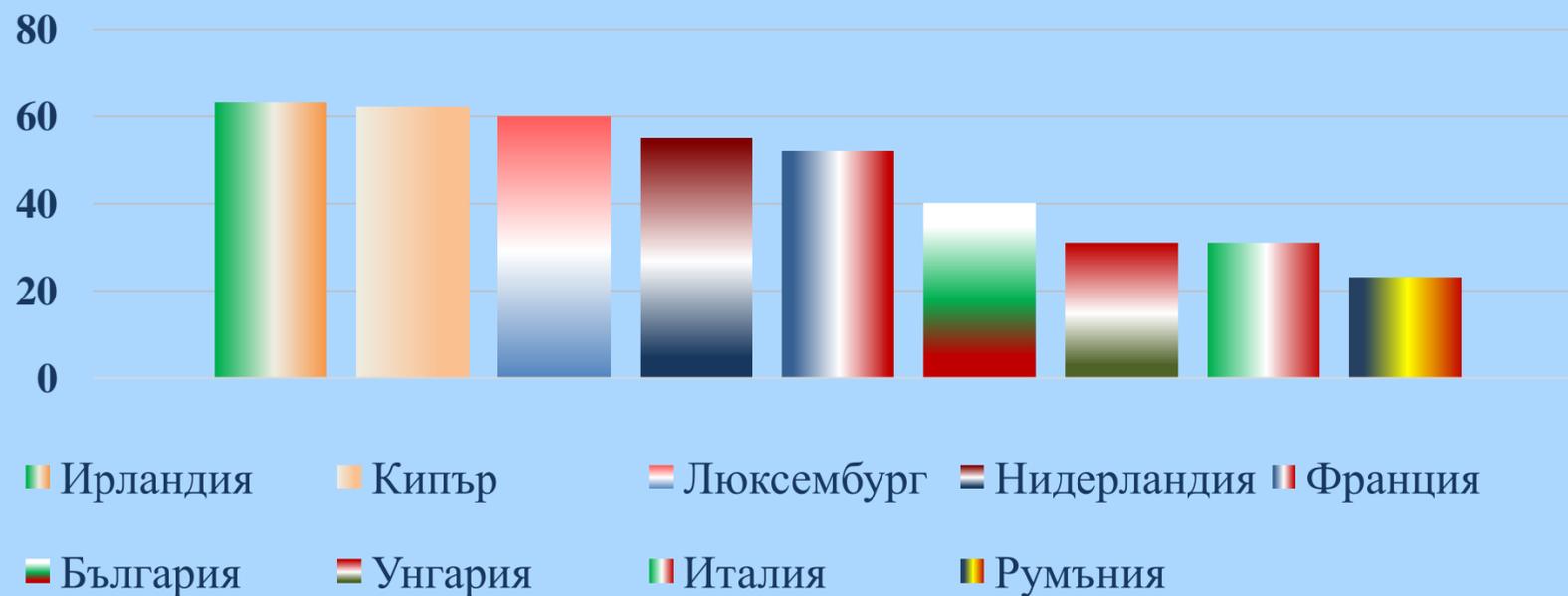
Образование и реализация

През последните години в България се отчита повишаване на образованите хора. Делът на висшистите и учащите нараства. Общо **182759** студенти са учили в български висши учебни заведения през академичната **2023/2024** година – с близо **3 хил.** повече спрямо предходната година. Много млади, образовани хора обаче, реализират потенциала си извън страната, защото виждат по – добри възможности и перспективи. Германия и Франция са сред водещите държави, привличащи млади български специалисти.

Дял на завършилите определена степен на образованието през 2024 г. в България (в %)

Хора с висше образование в ЕС в проценти за 2024 г.

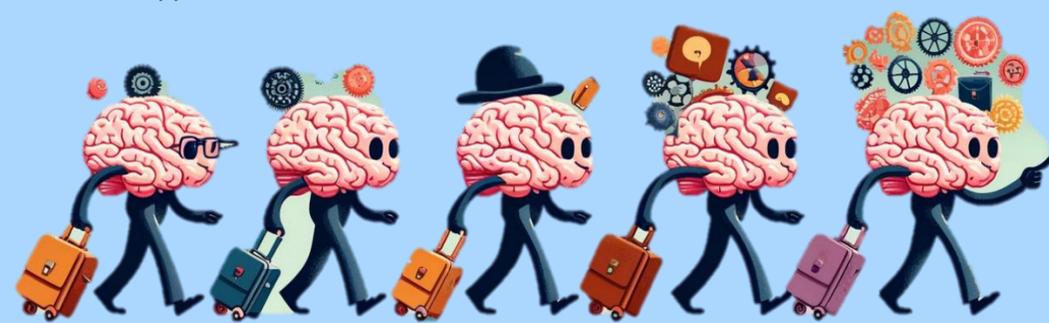
□ Основно   ■ Средно   ■ Висше

„Изнасяме мозъци“

Делът на висшистите в България за 2024 г. е **40%**, което е близко до средния процент за ЕС – **43%**.

В страната за 2024 година функционират **2329** училища, в които са записани **713,5** ученици.

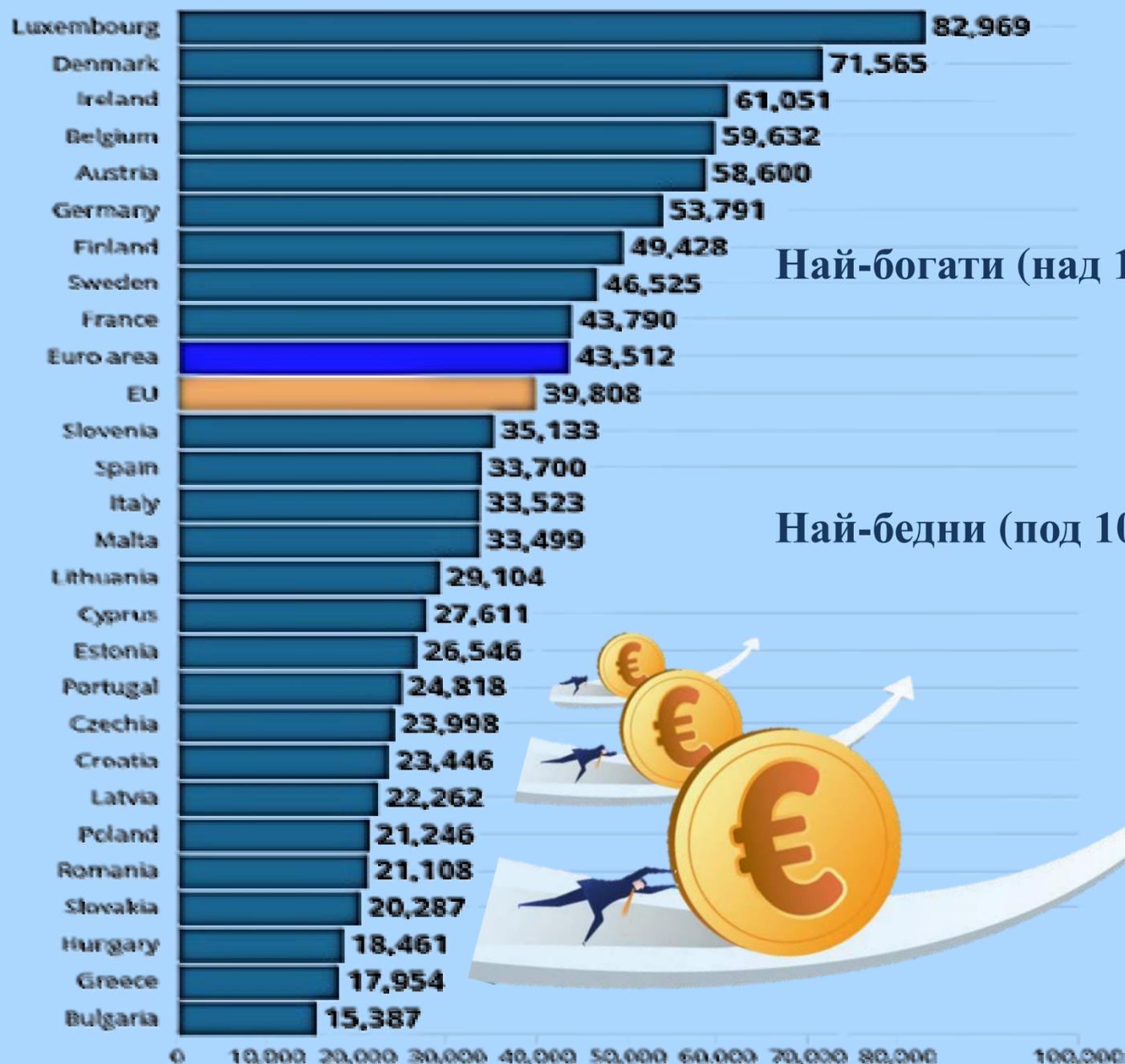

Работа и доходи

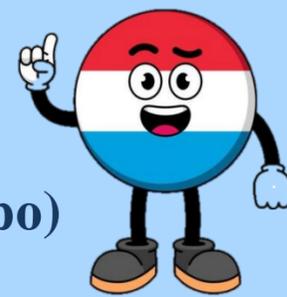
Средната годишна заплата през **2024** г. на един служител в ЕС е **39808** евро. Разликите между страните са огромни – от **15387** евро в България до **82969** евро в Люксембург, което е **5,4** пъти повече. В дъното на класацията е България, следвана от Гърция и Унгария.

Средната годишна заплата на един служител в ЕС

Минимална работна заплата към 01.01.2026 г.

Най-богати (над 1500 евро)

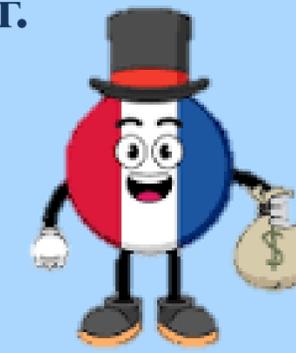
2704 €

2391 €

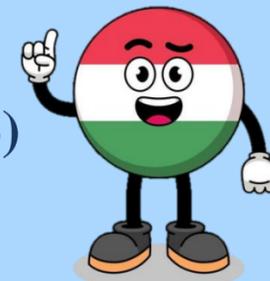

2343 €

1823 €

Най-бедни (под 1000 евро)

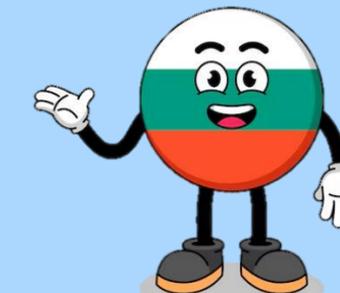
838 €

795 €

780 €

620 €

Българите работят много повече от европейците, но за съжаление получават най-малко. По данни от Евростат през **2024** г. обичайната работна седмица за хората на възраст от **20** до **64** години в ЕС е била средно **37,5** часа. Работната седмица на българите е по **40,2** часа. За да получават българите достойно възнаграждение, е необходимо развитие на икономиката, по-висока производителност и инвестиции в образованието.

Стандарт на живота и удовлетвореност

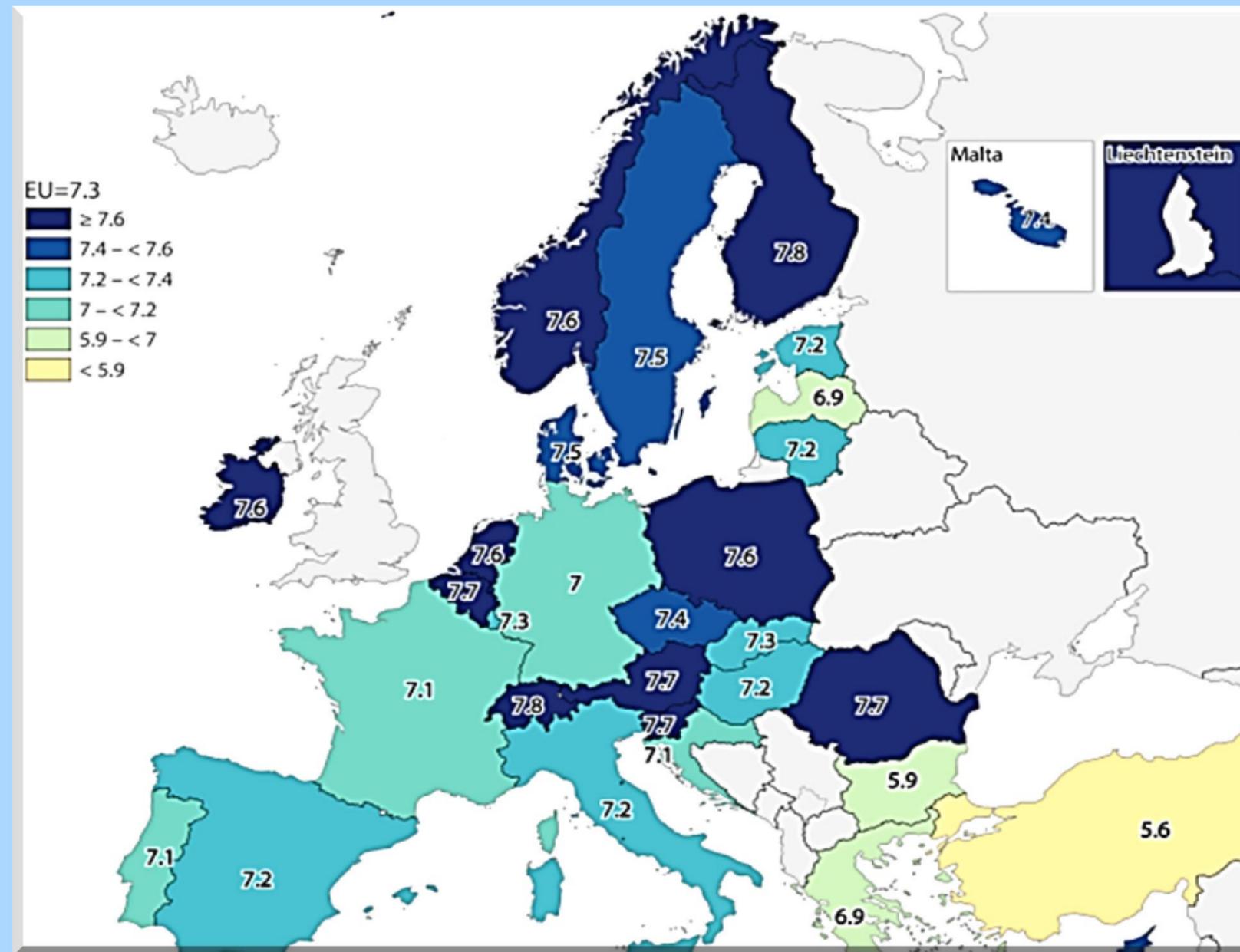
България е сред първите три страни с най-нисък стандарт на живота в ЕС. За **2024 г.** България е една от държавите в съюза с най-ниско потребление на глава от населението. Показателят, който измерва какво реално могат да си позволят домакинствата - храна, услуги, здравеопазване, образование и други основни разходи - е с **27%** под средното ниво за ЕС. Най-добре се представя Люксембург, където потреблението е (**46%**) над средното, следван от Нидерландия (**20%**) и Германия (**19%**). Общо десет държави в ЕС са над средното равнище.

БВП на човек от населението за 2024 г. (в %)

България е на последно място в ЕС по брутен вътрешен продукт (БВП) на човек, който измерва икономическата активност.

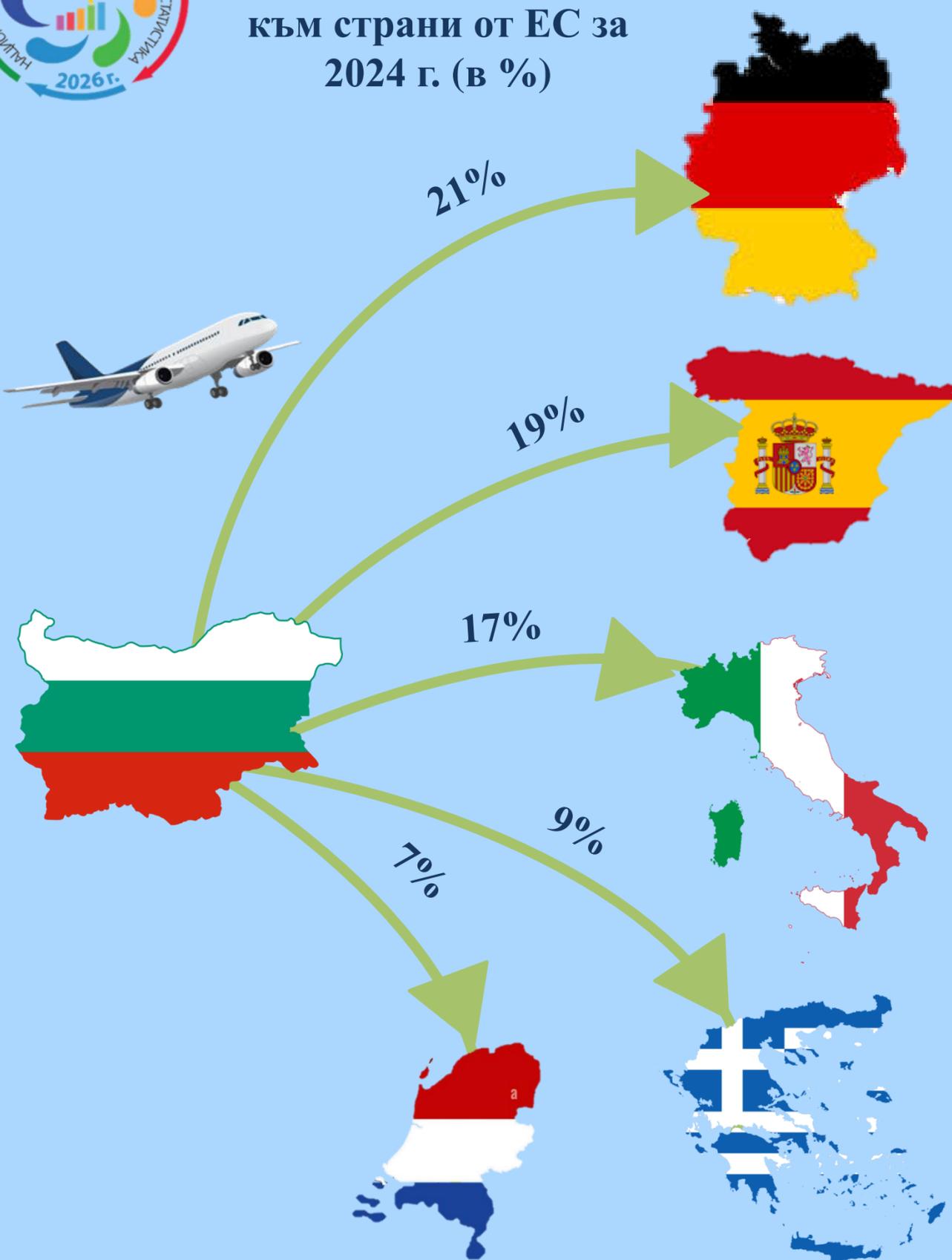
Удовлетвореност от живота в страните от ЕС по скалата от 0-10 за 2024 г.

България е на последно място по удовлетвореност от живота в сравнение със страните от ЕС (**5,9**). Разликата между България и водещите страни надхвърля **1,5**, което се счита за структурен проблем.

Миграция на българите към страни от ЕС за 2024 г. (в %)

Миграция

13002 души са напуснали България и са се преместили в чужбина за 2024 г. Най-много хора са мигрирали от България към Германия, Испания, Италия, Гърция и Нидерландия. Миграцията на българите към чужбина е резултат най-вече от търсенето на по-добро заплащане и условия на живот. Днес над 1,2 млн. българи живеят извън страната, като повечето са млади и работоспособни хора. За да се задържат българите, са нужни мерки, които да подобрят качеството на живот и възможностите за развитие.

Към 31.12.2024 г. в градовете живеят 4744111 души, а в селата - 1693249 души от населението на страната.

26,3% в селата

73,7% в градовете

България трябва и може да задържи хората си не с обещания, а когато се превърне в място, където трудът се цени, мечтите се реализират и бъдещето изглежда възможно.

Заклучение и изводи

Въпреки социалната и демографска криза, в която се намираме, въпреки несигурността, в която живеем, въпреки ниските доходи и несправедливости, които получаваме, въпреки икономическата и политическата нестабилност на страната ни, **ние можем да променим посоката**. Ние сме „Поколението Z“ – ние сме **бъдещето и надеждата**. Няма да оставим напразно делата на нашите герои и будители от славното ни минало, които съхраниха идентичността ни и положиха основите на съвременната българска нация. **Ще се борим!** Обещаваме да учим много, да работим усилено, да бъдем добри, смели и отговорни граждани, да управляваме с чест и достойнство, за да изградим един по-добър живот за нашите баби и дядовци, за нашите родители, за децата ни, защото ние като нация го заслужаваме. Защото България е нашата родина – нашето минало, настояще и бъдеще.

„Ние сме малка държава, бедна на природни богатства, но добрият ни народ е неценено богатство. Повярвайте ми: по-дивна, по-прекрасна, по-нежна страна от България няма! Дори бедни да сте, работете за нея. Тук умрете. Тя е земята, която ви храни и закриля, заклевам ви, никога не я изоставяйте!“ - Атанас Буров

Зад всяко число стои човек. Зад всеки човек – история. А зад всички нас – бъдеще, което трябва да създадем!